

Reactie internetconsultatie

Wijziging Wfsv tijdelijke uitzondering driejaarstermijn terugkerende eigenrisicodragers en vervallen rekenpercentage

aan : Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
cc :
van : Robidus Risk Consulting B.V.

datum : 14 mei 2018
kenmerk :
betreft : Reactie op internetconsultatie

Inleiding

Met de op 25 april jl. gepubliceerde internetconsultatie wordt een reactie gevraagd op een pakket aan wijzigingen rondom de verkorting van de 'WGA-risicoperiode' die gezamenlijk met een aantal verbeteringen in de premiesystematiek van UWV geregeld wordt op het niveau van wet, besluit en regeling. Hierbij wordt vermeld dat de maatregel uit het regeerakkoord waarin de regering de WGA-risicoperiode wil verkorten slechts één onderdeel uit een breder pakket aan maatregelen is. Indiening van dit specifieke onderdeel bij de Tweede Kamer zal dan ook in samenhang gezien worden met het bredere pakket.

Kernpunten wijzigingen

1. De maximale duur voor de individuele toerekening van WGA-uitkeringen aan een werkgever wordt per 2020 verkort van 10 naar 5 jaar. Dit betekent dat nieuwe WGA-uitkeringen na een periode van 5 jaar niet langer gefinancierd worden uit de publieke premie Werkhervattingskas die de werkgever bij publieke verzekering betaalt of na 5 jaar niet langer doorbelast worden aan de WGA-eigenrisicodrager. De WGA-uitkeringslasten komen dan na 5 jaar al ten laste van het arbeidsongeschiktheidsfonds waarvoor de premie collectief door de werkgever betaald wordt.
2. De grens kleine naar middelgrote werkgever wordt verhoogd van 10x naar 25x het gemiddeld SV-jaarloon. Hierdoor is sneller en langer sprake van een kleine werkgever. Dit werkt vervolgens door in de publieke premie Werkhervattingskas die voor kleine werkgevers volledig en voor middelgrote werkgevers in grotere mate wordt vastgesteld op basis van het sectorrisico in plaats van het individuele WGA-risico. Tevens wordt de vaststelling van de sectorpremie aangepast zodat deze zuiverder wordt vastgesteld op alleen het WGA-risico van kleine werkgevers dat gemiddeld genomen lager ligt dan van grote werkgevers.
3. Binnen de methodiek van premiedifferentiatie bij de individuele vaststelling van de publieke premie Werkhervattingskas wordt de rekenpremie verwijderd en vervangen door de gemiddelde premie. Deze technische aanpassing leidt tot een hogere minimum en maximumpremie. Door een hogere maximumpremie hoeft er over de overige werkgevers minder premietekort verdeeld te worden.
4. In verband met de door te voeren wijzigingen in de WGA-financiering door werkgevers wordt éénmalig een extra moment van overstap tussen publieke en private financiering doorgevoerd. Deze extra mogelijkheid is alleen relevant voor werkgevers die nog in de 3-jaarperiode van verplichte publieke financiering zitten na een terugstap vanuit het WGA-eigenrisicodragerschap.

Reactie Robidus

De gedetailleerdheid en zorgvuldigheid waarmee alle consequenties van deze wijzigingen zijn uitgewerkt verdienen een groot compliment. Uit de uitgebreide beschrijving van context, historie en achtergrond wordt echter duidelijk dat het verkorten van de toerekeningsduur geen passende maatregel is voor het daarmee beoogde doel. De consequenties van deze maatregel passen niet bij eerdere uitspraken van de minister en conflicteren zelfs met een aantal belangrijke uitgangspunten of doelstellingen die het kabinet heeft gesteld.

1. Verkorting toerekeningsduur

Volgens de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel wijziging Wfsv worden de verantwoordelijkheden voor werkgevers als te veel en te scheef ervaren ten opzichte van de verantwoordelijkheden van werknemers. Dit zou in de weg staan van het in (vaste) dienst nemen van werknemers.

De financiële verantwoordelijkheid komt door verkorting van de toerekeningsduur echter juist nog meer bij de werkgever te liggen. De toe te rekenen WGA-uitkeringslasten worden via de wettelijke verhaalsmogelijkheid door werkgever en werknemer gezamenlijk gedragen. Doordat de WGA-uitkeringslast in jaar 6 tot en met 10 verschuift naar het Arbeidsongeschiktheidsfonds komt deze volledig voor rekening van de werkgever. De werknemer zal hierdoor juist minder premie of kosten doorbelast krijgen. Bovendien wordt voorspeld dat de WGA-uitkeringslasten structureel € 155 miljoen hoger komen te liggen door minder inspanningen van werkgevers om arbeidsongeschiktheid te voorkomen en te beperken. De WGA-werkgeverslasten nemen door deze wijziging gemiddeld met 20 tot 25% toe.

De werkgeversverantwoordelijkheid komt verder naar voren in de re-integratieplicht voor de werkgever als er voor WGA-eigenrisicodragerschap is gekozen. De bewuste keuze van een werkgever om WGA-eigenrisicodragerschap te zijn spreekt juist voor een langere periode van toerekening om zelf regie te kunnen voeren. Wanneer deze re-integratieplicht in de weg staat van het in dienst nemen van werknemers kan altijd gekozen worden voor een publieke verzekering waarbij de re-integratieplicht standaard bij UWV ligt. Dit pleit voor het in stand houden van de langdurige re-integratiebetrokkenheid onder WGA-eigenrisicodragerschap. Als een kortere toerekeningsduur vereist is, moeten andere middelen gevonden worden om de betrokkenheid bij re-integratie te stimuleren.

Gelet op het voorgaande gaat de voorgenomen wijziging om de toerekeningsduur van WGA-uitkeringen te verlagen niet bijdragen aan het in (vaste) dienst nemen van werknemers (algeheel doel van de wijziging). Daarbij is er een groot risico dat deze wijziging juist een verstrend effect heeft op de stabiliteit van het hybride stelsel in Nederland en overstap in de hand werkt. In de toelichting onder "Uitgebreid commentaar" gaat Robidus nader in op alle elementen die met de verkorting van de toerekeningsduur samenhangen.

2. Verhogen grens kleine - en middelgrote werkgever

Met een gemiddelde instroom van 0,45 WGA-toekenningen per 100 verzekerden (inclusief niet toerekenbare WGA-instroom) is de instroomkans bij een kleine werkgever zeer laag. Zodra er echter sprake is van WGA-instroom is de impact naar verhouding voor een kleine werkgever vele malen groter dan voor een grote werkgever. Hoe kleiner de werkgever, hoe groter de impact van individuele WGA-toerekening is. Het gepercipieerde probleem van risico's en verantwoordelijkheden bij het in (vaste) dienst nemen van werknemers wordt daardoor logischerwijs groter naarmate de werkgever kleiner is.

Het verhogen van de grens waarop overgegaan wordt van een sectorale naar een individuele risicovaststelling brengt meer evenwicht in het risico en de impact van WGA-instroom voor de individuele werkgever. Gelet op de gemiddelde WGA-instroomkans ten opzichte van de impact van één WGA-toekenning op de premiedifferentiatie kan afgevraagd worden of de grens niet verder verhoogt moet worden. Op basis van een impactanalyse komt Robidus tot een optimum bij 100x het gemiddeld SV-jaarloon voor de grens tussen kleine

ROBIDUS

en middelgrote werkgever en 250x het gemiddeld SV-jaarloon voor de grens tussen middelgrote en grote werkgevers.

De aanpassing in de berekening van de sectoraal gedifferentieerde WGA-premie lijkt een meer zuivere en rechtvaardige methodiek van premievaststelling.

3. Vervanging rekenpremie door gemiddelde premie

Deze voorgestelde wijziging heeft geen verstrekkende gevolgen en draagt bij aan een versimpeling van de rekenmethodiek.

4. Extra overstapmoment

Onder punt 1 en in de toelichting onder "Uitgebreid commentaar" wordt toegelicht waarom er geen verkorting van de toerekeningsduur plaats zou moeten vinden. Wanneer deze wijziging toch doorgang moet vinden, dan lijkt een extra overstapmoment, om iedere werkgever volledige keuzevrijheid te bieden, op zijn plaats. Hierbij adviseert Robidus wel om dezelfde mogelijkheid ook te bieden voor het ZW-eigenrisicodragerschap in verband met de nauwe verbondenheid met het WGA-flexrisico.

Conclusie

Een verkorting van de toerekeningsduur leidt juist tot een verdere verschuiving van verantwoordelijkheden van werknemer naar werkgever en draagt daarmee niet bij aan het doel van de wijziging. Het verhogen van de grens tussen kleine en middelgrote werkgevers zorgt voor een beperktere impact van WGA-instroom op de individuele risicopremie en kan daarmee wel bijdragen aan dat doel. De bijdrage van deze laatste wijziging kan nog versterkt worden door de loonsomgrens voor individuele premievaststelling verder te verhogen.

Toelichting en uitgebreid commentaar bij verkorting toerekeningsduur WGA van 10 naar 5 jaar

In bovenstaande beknopte reactie is nog geen rekening gehouden met alle details en kanttekeningen die een rol spelen bij de overweging om de WGA-toerekeningsduur te verkorten. In onderstaande toelichting wordt daarom verder ingegaan op de zaken die hierbij eveneens van betekenis zijn.

Tijdens de meer dan 5.000 WGA-financieringsadviezen die Robidus inmiddels heeft gegeven is er nooit één werkgever geweest die heeft aangegeven het niet eens te zijn met de maximale toerekeningsduur van 10 jaar of dit als onrechtvaardig heeft bestempeld. Met de verkorting van de toerekeningsduur wordt een paardenmiddel ingezet voor een gepercipieerd probleem waarvan het maar de vraag is of er überhaupt hulp nodig is. Om dit standpunt toe te lichten gaan we graag in op de volgende 5 zaken;

1. Doel van de huidige regeling vs. het doel van de beoogde wijziging
2. Enkele bijwerkingen van de beoogde wijziging zijn niet uitlegbaar
3. De complexiteit van de beoogde wijziging
4. De kosten van de beoogde wijziging
5. De onzekerheid over de impact en risico's van de beoogde wijziging

1.1 Het doel van de huidige regeling vs. het doel van de beoogde wijziging

In de toelichting van het besluit tot wijziging van de Regeling vaststelling periode eigenrisicodragen WGA-uitkeringen (hierna; het besluit) is het doel van de WGA-risicoperiode beschreven; "De WGA-risicoperiode heeft als doel om werkgevers en werknemers te prikkelen het ziekteverzuim te beperken en te stimuleren om re-integratie in te zetten zodat werknemers zoveel als mogelijk actief zijn in het arbeidsproces. Mede als gevolg van de WGA-risicoperiode is de instroom in arbeidsongeschiktheidsregelingen succesvol beperkt en bedraagt de jaarlijkse instroom in de Wet WIA nu ongeveer 40.000 personen tegenover circa 100.000 personen die de WAO instroomden aan het begin van deze eeuw."

ROBIDUS

Vervolgens wordt in de toelichting opgemerkt; “Ondoelmatig veel risico’s bij de werkgever neerleggen is ongewenst. De risico’s en verantwoordelijkheden voor werkgevers leiden er op dit moment toe dat zij terughoudend zijn om werknemers in (vaste) dienst te nemen. Daarin wordt een ondoelmatigheid geconstateerd. Het doel van verkorting van de WGA-risicoperiode is dan ook om de risico’s voor werkgevers te reduceren zodat werkgevers makkelijker personeel in dienst nemen of een contract voor onbepaalde tijd aanbieden. Zo wordt er meer balans op de arbeidsmarkt aangebracht.”

In algemene zin wordt beschreven dat werkgeversrisico’s als te hoog worden ervaren. Nergens blijkt echter uit dat een verkorting van de WGA-toerekeningsduur daadwerkelijk bijdraagt aan het in (vaste) dienst nemen van werknemers. Is dit bewezen en waarom vinden (kleine) werkgevers de risicoperiode dan te lang?

Kleine werkgevers betalen al een sectorpremie waardoor er van individuele risico’s door een “lange” toerekeningsduur geen sprake is. Voor werkgevers waarvan de premie wel individueel bepaald wordt, is dit risico relatief beperkt doordat altijd teruggevallen kan worden op een publieke WGA-financiering waarbij de premie een maximum premieplafond kent. Bovendien heeft het terugdringen van de toerekeningsduur een zeer beperkt effect op het totale financiële risico van het in (vaste) dienst nemen van werknemers. De kosten worden in veel grotere mate bepaald door andere regelingen binnen de sociale zekerheid. De gemiddelde werkgeversopslag voor de sociale verzekeringen bedraagt ongeveer 17% van het gemaximeerde SV-loon. Daar komen de kosten van de loondoorbetalingsverplichting bij ziekte en in veel gevallen een werkgeversbijdrage op de pensioenregeling nog bij. De gemiddelde WGA-premie bedraagt momenteel 0,75% van het gemaximeerde SV-loon en bepaalt daarmee een relatief klein deel van de totale werkgeverslasten bij het in (vaste) dienst nemen van werknemers. Het zijn dan ook vooral de verantwoordelijkheden die gevoelsmatig ongewenst lang duren. Ook hiervoor geldt dat een werkgever altijd kan terugvallen op een publieke WGA-financiering waarbij de re-integratieverplichting bij het UWV en niet de werkgever ligt. Van een ondoelmatigheid kan dan ook geen sprake zijn.

Voorts wordt er rekening mee gehouden dat de verkorting van de WGA-toerekeningsduur leidt tot minder inspanningen van werkgevers om arbeidsongeschiktheid te voorkomen en te beperken. De hiermee samenhangende toename in uitkeringslasten wordt op € 155 miljoen per jaar geraamd. De economische en sociale schade door beperktere arbeidsparticipatie die juist met deze WGA-toerekening wordt nagestreefd is nog vele malen groter. De werknemers met de grootste afstand tot de arbeidsmarkt worden door de beoogde wijziging het hardst geraakt. Naar de mening van Robidus is de ondoelmatigheid van de verkorting van de toerekeningsduur groter dan de vermeende ondoelmatigheid van de huidige toerekeningsduur.

Het is maar de vraag of een verkorting van de toerekeningsduur daadwerkelijk bijdraagt aan het reduceren van de risico’s voor werkgevers of een reductie van de risicobeleving van werkgevers. Bovendien is de aantrekkende economie en het ontstane arbeidstekort hier ook in positieve zin van invloed op. Weerstand voor het in dienst nemen van personeel of aanbieden van een contract voor onbepaalde tijd kan beter weggenomen worden door goede voorlichting. Door betere uitleg over de weliswaar complexe WGA-financieringsregels kan meer duidelijkheid worden gecreëerd over de risico’s, verplichtingen, maar juist ook de mogelijkheden binnen het Nederlandse Sociale Zekerheidsstelsel.

1.2 De bijwerkingen zijn niet uitlegbaar

De vervuiler betaalt

Een belangrijk uitgangspunt bij de toerekening van WGA-uitkeringen en de systematiek van premiedifferentiatie bij een publieke verzekering is dat de “vervuiler” betaalt. Is het WGA-risico hoger dan gemiddeld, dan wordt er een opslag op de gemiddelde premie betaald. Is het WGA-risico lager dan gemiddeld, dan wordt er een korting op de gemiddelde premie gegeven. Voor kleine werkgevers wordt dit op sectorniveau bepaald en voor grote werkgevers wordt dit individueel vastgesteld.

ROBIDUS

Om de verkorting van de toerekeningsduur mogelijk te maken zal in de individuele en sectorale premieberekening van publiek verzekerde werkgevers een tijdelijke aanpassing gelden in de berekening van de opslagen en kortingen. In de nota van toelichting bij het wijzigingsbesluit Wfsv is opgenomen dat werkgevers met relatief veel uitkeringen, met een duur langer dan vijf jaar, hierdoor een lagere premie krijgen, terwijl werkgevers met relatief veel uitkeringen, met een duur tot vijf jaar, juist een hogere premie krijgen. De werkgever die WGA-uitkeringslasten weet te verlagen door betrokken te blijven bij re-integratie wordt door deze wijziging benadeeld ten opzichte van de werkgever waar WGA-uitkeringen onveranderd doorlopen. Dit druist in tegen het principe van 'de vervuiler betaalt'. Deze tijdelijk aanpassing geldt voor een periode van 14 jaar na invoering.

Voor genoemde wijziging leidt daarnaast tot rechtsongelijkheid tussen werkgevers die voor een publieke en private financiering hebben gekozen. De WGA-eigenrisicodrager blijft immers tot maximaal 10 jaar verantwoordelijk voor de WGA-uitkeringslast, terwijl de publiek verzekerde werkgever de toerekenbaarheid van lopende WGA-uitkering afgetopt ziet worden op 5 jaar.

Hoewel de re-integratieverplichting bij een publieke verzekering officieel bij het UWV ligt, zijn veel werkgevers direct betrokken bij de re-integratie van WGA-gerechtigden (gestimuleerd vanuit de WGA-toerekening voor een periode van 10 jaar). Juist deze werkgeversbetrokkenheid zorgt voor benutting en uitbouw van de restverdiencapaciteit van WGA-uitkeringsgerechtigden. Door werknemers of zelfs ex-werknemers te begeleiden bij terugkeer naar werk of re-integratie bij een andere werkgever wordt de arbeidsparticipatie van deze groep verhoogd. In 2017 is deze benutting onder publiek verzekerde werkgevers met 5% toegenomen en wist 41% van de WGA-uitkeringsgerechtigden de restverdiencapaciteit (deels) te benutten (Bron: UWV kwantitatieve informatie 2017).

Ditzelfde principe geldt voor de WGA-eigenrisicodrager die, al dan niet privaat verzekerd, de toe te rekenen WGA-uitkeringslast zelf betaalt. Uit het laatste UWV-kennisverslag blijkt dat tot 20% van de totale WGA-instroom (incl. volledig arbeidsongeschikten) uitstroomt wegens re-integratie. De gemiddelde WGA-uitkeringsduur (incl. doorstroom naar IVA) van de door Robidus begeleide werkgevers is hierdoor inmiddels gedaald tot 4 á 5 jaar. Juist de toerekeningsduur van 10 jaar levert een belangrijke reden om te investeren in re-integratie van WGA-uitkeringsgerechtigden. Robidus heeft van enkele zeer grote werkgevers te horen gekregen dat de investeringen in werkhervatting waarschijnlijk gestopt worden als de toerekeningsduur beperkt wordt tot 5 jaar. Doordat de maximale toerekeningsduur te dicht op de gemiddelde duur zit, wordt het rendement van deze investeringen te laag geacht.

Evenwicht in het hybride stelsel

Een ander belangrijk uitgangspunt bij de WGA-financiering is het bestaan van een hybride markt waarin zowel publieke als private verzekeraars actief zijn. De publieke verzekeraar (UWV) moet haar premie op basis van het omslagstelsel berekenen. Private verzekeraars moeten hiervoor het rentedekkingsstelsel hanteren. Het verschil in premieberekening maakt het bijzonder lastig om een goed werkend level playing field te creëren.

Doordat lopende WGA-risico's bij UWV nog niet afgefinancierd zijn, ontstaat er bij verkorting van de toerekeningsduur een rentehobbel waarvan de omvang cumulatief op circa € 3 miljard wordt geschat. In de gepubliceerde stukken is opgemerkt dat verwacht wordt dat hierdoor grote instabiliteit op de hybride markt ontstaat en het voor werkgevers zeer aantrekkelijk wordt om voor korte termijn financieel gewin de publieke verzekering van UWV te verlaten en te kiezen voor eigenrisicodragerschap. De regering wil echter dat werkgevers hun keuze met name baseren op lange termijn doelstellingen, waarmee hun focus meer op preventie en re-integratie gericht wordt. Daartoe zal de rentehobbel gemitigeerd worden. Dit betekent dat de publieke premie gedurende maximaal 12 jaar lager dan lastendekkend vastgesteld wordt. De tekorten die hierdoor ontstaan worden in de periode na mitigeren weer ingelopen door juist een premie vast te stellen die hoger dan lastendekkend is.

ROBIDUS

De mate van mitigeren en verdeling over de jaren heen wordt via een delegatiebepaling overgelaten aan de minister in samenwerking met het UWV onder toezicht van De Nederlandse Bank. Het is echter niet duidelijk welke doorwerking dit op de publieke premie zal hebben en het is niet transparant. Hoewel de doelstelling is om de consequenties van de rentehobbel zoveel mogelijk te beperken, zal de rentehobbel hoe dan ook van invloed zijn op de concurrentiepositie van UWV en private verzekeraars. Calculerend gedrag van werkgevers is hierbij onvermijdelijk. De verkorting van de toerekeningsduur brengt een rentehobbel met zich mee die hoe dan ook onnodig premiefluctuatie en daardoor calculerend gedrag in de hand werkt. Handhaving van de huidige toerekeningsduur betekent stabiliteit in premiestelling en draagt bij aan besluitvorming op basis van lange termijndoelstellingen.

Als toepassing van een correctie in verband met de rentehobbel wel aan de orde is, moet er wel rekening gehouden worden met de samenvoeging van het WGA-vast- en flexrisico met ingang van 2017. Door deze samenvoeging is er juist sprake van een rentehobbel in het voordeel van de publieke verzekering doordat de toerekening van WGA-flex-uitkeringen nog in een ingroeiscenario zitten (alleen WGA-flex-uitkeringen die vanaf 2012 zijn ingestroomd worden uit de Werkhervattingskas gefinancierd). Hier is tot op heden geen rekening mee gehouden bij de vaststelling van de publieke premie. Dit versterkt het effect van de nu voorgestelde correctie van de rentehobbel. Uit de gepubliceerde stukken blijkt niet dat er met dit ingroei-effect van het WGA-flexrisico rekening wordt gehouden.

Wat verder opvalt is dat er toegelicht wordt dat de lagere en hogere premieopbrengsten, door het mitigeren van de rentehobbel, gecompenseerd worden door de premie voor het Arbeidsongeschiktheidsfonds (Aof) lager of hoger vast te stellen. Dit zou in lijn zijn met de eerder gekozen vormgeving bij de invoering van de WIA. De bij de invoering van de WIA opgebouwde rentehobbelgelden worden echter gebruikt om het uitlooprisico bij beëindiging van een publieke verzekering te financieren. Deze laatstgenoemde aanpassing is per 2016 doorgevoerd om het WGA-eigenrisicodragerschap meer toegankelijk te maken en daarmee het level playing field in het hybride stelsel te herstellen. Robidus vraagt zich af hoe het mogelijk is dat rentehobbelgelden hiervoor besteed kunnen worden als deze al gecompenseerd zijn in een lagere premie voor het Aof.

1.3 De complexiteit

In 2004 en in 2010 zijn wetten doorgevoerd ter vereenvoudiging van de sociale zekerheid (Walvis en Wet harmonisatie en vereenvoudiging socialezekerheidswetgeving). Doelstellingen hierbij waren onder meer om de inzichtelijkheid van het stelsel te vergroten en de administratieve lasten te verlagen. Met een wijziging in de toerekeningsduur worden opnieuw wijzigingen doorgevoerd die juist haaks staan op de doelstellingen rondom inzichtelijkheid en administratief gemak.

Naast de hiervoor al beschreven complexiteit rondom het corrigeren van de rentehobbel zal ook de complexiteit in de dagelijkse uitvoering toenemen. Per instroomjaar zal opnieuw gekeken moeten worden naar de specifiek voor dat jaar geldende toerekeningsduur, met name ingeval van eigenrisicodragerschap zal dit de nodige complexiteit met zich meebrengen doordat verschillende toerekeningsduren van actieve WGA-uitkeringen naast elkaar zullen lopen. Bij eventuele heropeningen of alsnog toegekende WGA-uitkeringen zal het nog complexer worden om de juiste toerekening vast te stellen en een sluitende administratie te voeren.

1.4 Hoge kosten

Een belangrijk uitgangspunt bij het regeerakkoord is dat de risico's en kosten voor de werkgever verlaagd worden. Eerder is al opgemerkt dat de verkorting van de toerekeningsduur leidt tot hogere uitkeringslasten. Daarnaast wordt ook melding gemaakt van hogere uitvoeringskosten door UWV. Deze kosten zitten weliswaar niet in de individueel bepaalde premie of doorbelasting bij WGA-eigenrisicodragerschap, maar komen via de Aof-premie wel degelijk voor rekening van de werkgever.

Rondom de verhaalsmogelijkheid van de WGA-premie wordt in verschillende toelichtingen alleen gemeld dat de WGA-premie verhaald kan worden en doordat deze premie omlaag gaat er ook minder premie op de werknemer verhaald zal worden. Opvallend is dat nergens toegelicht wordt dat hierdoor de kosten van de werkgever toenemen. Er is immers alleen sprake van een verschuiving van de financiering van de WGA-uitkeringslasten in jaar 5 tot 10 naar de door de werkgever te betalen Aof-premie. Deze laatstgenoemde premie kan niet op de werknemer verhaald worden, waardoor de premieverlaging volledig voor rekening van de werkgever komt. Volgens voorspellingen van actuarissen zal de premieverschuiving ongeveer 20 tot 30% van de individuele WGA-premie bedragen. Dit betekent dat de WGA-kosten van de werkgever die 50% van de WGA-premie op de medewerker verhaalt met 10 tot 15% toenemen. Uit onderzoek van Robidus blijkt dat tegenwoordig ongeveer 90% van de werkgevers gebruik maakt van het verhaalsrecht en dus te maken krijgt met deze toename in kosten.

Als aanleiding voor de beoogde wijziging is aangegeven dat de verantwoordelijkheden door werkgevers als te hoog worden ervaren ten opzichte van de verantwoordelijkheid van werknemers. De verkorting van de toerekeningsduur in combinatie met het verhaalsrecht zorgt echter voor een verdere verschuiving van (financiële) verantwoordelijkheid van werknemer naar werkgever. Dit is het tegenovergestelde van het beoogde resultaat.

Naast de structureel hogere kosten van de beoogde wijziging moet ook rekening gehouden worden met de kosten die komen kijken bij de invoering van deze wijziging. Vanwege de complexiteit van de WGA-financiering zullen werkgevers in veel gevallen advieskosten maken om begeleid te worden in het besluitvormingsproces. Daarnaast zal naast de publieke uitvoering ook de private uitvoering aangepast moeten worden op de gewijzigde toerekeningsduur. Private partijen hebben de afgelopen jaren grote investeringen gedaan in processen en systemen om tot een goede risicobeheersing en begeleiding te komen over een duur van maximaal 10 jaar. Al deze processen en systemen zullen aangepast moeten worden op een wijziging in de toerekeningsduur.

1.5 Onzekere uitkomst en gevolgen

In de toelichting bij het besluit Wijziging Regeling vaststelling periode eigenrisicodragen WGA-uitkeringen wordt onder Doelmatigheid opgemerkt dat niet bekend is wat de optimale duur is dat werkgevers een financiële prikkel moeten ondervinden. Evenmin is bekend of het verkorten van de toerekeningsduur zal bijdragen aan het verlagen van de drempel van werkgevers om werknemers in (vaste) dienst te nemen.

Daarnaast is onzeker wat de uitwerking van deze wijziging op het evenwicht in het hybride stelsel is. Minister Asscher heeft in 2016 belangrijke maatregelen getroffen om de hybride WGA-markt te verbeteren en stabiliteit te handhaven. Het duale stelsel is door de verschillende financieringswijzen erg gevoelig voor marktverstoring en een halvering van de toerekeningsduur heeft een significante impact op deze markt. Onderstaand worden enkele potentiële marktverstoringe risico's benoemd die goed beoordeeld moeten worden voordat een dergelijk grote wijziging wordt doorgevoerd.

- De laatste twee jaar wordt er door private verzekeraars in samenwerking met werkgevers meer ingezet op lagere uitkeringslasten en WGA-uitstroom door re-integratie. In 2017 lag de verhouding WGA-uitkeringsgerechtigden die de restverdiencapaciteit (deels) benutten bij WGA-eigenrisicodragen 34% hoger dan bij de publiek verzekerde werkgevers (Bron: UWV kwantitatieve cijfers 2017). Dit resulteert in een kortere (toekomstige) gemiddelde uitkeringsduur. Door een gemiddeld langere WGA-duur in het publieke stelsel en mitigering van de rentehobbel zal de UWV premie sterker dalen dan bij private verzekeraars, wat een onevenwichtigheid in het stelsel met zich meebrengt.
- Private verzekeraars maken ten opzichte van UWV relatief meer kosten door minder schaalvoordeel, afhankelijkheid van UWV en meer inspanningen om WGA-instroom te voorkomen. Wanneer deze kosten over een kortere risicoperiode terugverdiend moeten worden, zal een private premie relatief duurder worden dan de publieke premie. Ook dit leidt tot onevenwichtigheid in het stelsel.

ROBIDUS

Tot slot neemt Robidus bij werkgevers en verzekeraars momenteel een transitie waar, waarbij een verschuiving plaatsvindt in risicobeheersing. Het accent komt steeds meer te liggen op preventie en participatie. Dit wordt gestimuleerd door langdurige eigen regie en verantwoordelijkheid voor de (duurzame) inzetbaarheid van werknemers. Verkorting van de toerekeningsduur beperkt deze eigen regie en verantwoordelijkheid en is een groot afbreukrisico voor de positieve ontwikkelingen rondom de stimulering van arbeidsparticipatie.

Guido Louw

Directeur Robidus Risk Consulting